

PIETER DONCHE

De grafsteen uit ca. 1650 voor Elooï Masin (+ 1574), een toevallige vondst

TOEN WE ALS LID VAN HET HERALDISCH COLLEGE van Familiekunde Vlaanderen onlangs een wandeling met gids maakten doorheen Brugge, werd ook even halt gehouden aan de buitenmuur van de O. L. Vrouwkerk. Ter hoogte van de noordoostelijke buitenmuur van de kooromgang wees de gids ons op een erg grote stenen grafplaat met 16 kwartierschilden. De gids wist enkel erbij te vertellen dat het om een grafsteen "Masin" ging.

Brugge, O.L.Vrouwkerk, buitenmuur noord-oost

Bij het horen van die naam spitsten we meteen de oren én priemden we met de ogen om het wapenschild in het eerste kwartier hoog bovenaan links te bekijken. Hoewel het wapenschild nogal vaag is konden we er toch een ramskop in herkennen (maar wie niet op voorhand weet dat de Veurnse familie Masin een ramskop in het familiewapen voert, zou zich allicht geen idee kunnen vormen van wat er staat afgebeeld).

Over deze familie publiceerden we eerder in *Westhoek* 2015/2 een bijdrage¹.

Overigens zijn ook alle andere wapenschilden nog maar nauwelijks herkenbaar. Zij moeten hetzij gedurende enkele eeuwen, toen de steen nog in een kerkvloer lag uitgesleten zijn door de schuifelende voeten van de gelovigen, hetzij, in meer recente tijden verweerd zijn door blootstelling in de buitenmuur van de steen aan regen en wind.

Wie goed kijkt ziet de ramskop (van terzijde gezien) ook in het eerste en vierde kwartier van het grote gevierendeelde wapen (met schild en dekkleden) boven de tekst. Niet meer met het blote oog te zien maar wel nog na vergroting van een foto is in de kwartieren 2 en 3 een wapen te zien met *drie paardekammen*. Dat is het wapen van de Veurnambachtse familie *van der Burch*, verwijzend naar Maria van der Burch (moeder van Elooi sr. Masin (zie verder), die met Eloois vader Victor Masin huwde ca. 1489-91). Beide wapenschilden Masin en van der Burch hebben een veld van hermelijn, maar de hermelijnstaartjes zijn helemaal niet meer te zien ... Het ruitwapen ernaast is dit van Joanna van Meeckeren gezegd Batenburg, de derde echtgenote (x 1564) van Elooi Masin sr.

De tekst op de steen daarentegen is nog altijd erg goed leesbaar ondanks de vrij kleine letters (misschien werden de letters ooit eens bijgekapt?)².

¹ P. DONCHE, 'De familie Masin in de kasselrijen Veurne en Ieper en de heerlijkheden de Quynste, Coudenburg, Ten Torrele en Boezinge', in: *Westhoek*, jg. 31 (2015), nr. 2, pp. 273-361.

We lezen³:

VT A MORTE AD POSTEROS VIVANT
 NOBILIS AC SPECTATÆ PRVDENTLÆ VIR
 D.[OMINUS] ELIGIVS MASIN
 VICTORIS F.[ILIUS] SCVTIFER
 QVEM
 ANNVS A CHRISTO NATO M.D.XXXIX
 IN AMPLISS. FRANCONAT. MAGISTRATV
 SENATOREM PERPETVVM
 IVSSIT
 CONSVLEM VERO SOLES NON PAVCI.
 NEC NON
 NOBILISS. ET ILLVSTRI STIRPE NATA MATRONA
 D. IOANNA VAN MEECKEREN
 D[IC]TA BATENBVRCH GERARDI F[ILIA]
 QVAM
 THALAMI TVMVLIQVE SOCIAM
 HABVIT.
 MORTVVS ILLEA M.D.LXXIV DECEMB.[RIS] DIE XXIII
 HÆC AVTEM M.D.XC MART.(II) DEI XII.
 MARMOR HOC VTRIVSQVE MEMORLÆ
 AVI ET AVIAE
 ITEM
 ELIGI[I] PATRIS
 POSVIT ET INSCRIPSIT
 GEORCIVS MASIN
 SCVTIFER ET EQVES AVRATVS EIVSDEMQ COLLEGI
 SCABINVS.
 ÆTERNVM PLACIDA COMPOSTI PACE QVIESCANT

Wat ons het meest intrigeerde was dat we ons niet konden herinneren deze steen vermeld te hebben gezien in het omvangrijke 19de-eeuwse werk van J.J. GAILLIARD, *Inscriptions funéraires ... Bruges. Eglise de Notre Dame*⁴. Na nazicht in het boek bleek het er inderdaad niet te vinden. Nochtans, van een dergelijke grote steen met 16 kwartierschilden en een uitgebreid grafschrift zou men toch verwachten dat die minstens vermeld maar eerder nog ten voeten uit zou nagetekend zijn in dit grafschriftenboek ...

² We herinneren eraan (zoals reeds opgemerkt in onze eerdere bijdrage over de familie Masin) dat de tekst van het grafschrift ook een foute informatie bevat: Elooi werd niet in 1539 geboren (beetje moeilijk voor iemand die al in 1540 schepen van het Brugse Vrije werd en al een eerste maal huwde in 1537 ...) maar wel in 1509.

³ Opdat ze vanaf de dood [verder] zouden leven voor [hun] nakomelingen | De edelman en man van hooggeachte wijsheid | heer Eloy Masin | Zoon van schildknaap Victoor | Die | geboren in het jaar 1539 | in de edelachtbare magistratuur van het vrije | doorlopend als raadshier | recht sprak | als bestuurder zelfs ... niet weinigen (soles = solet, solis of solens ?) | alsook | [Zijn] gemalin uit weledele en roemrijke stam | Vr. Jaene van Meeckeren | G[ezei]d Batenburch, D[ochter] van Geeraert | Die hij | als gezel in het huwelijk en het graf | heeft gehad | Hij gestorven zijnde in 1574, op die 23ste dag van december | Zij echter in 1590 op de 12de dag van maart | Deze steen heeft ter gedachtenis van beiden, | zijn grootvader en grootmoeder, | [en] eveneens | [ter gedachtenis] van zijn vader Elooi | geplaatst en [in]geschreven | Joris Masin | schildknaap en ridder van het gulden spoor en van hetzelfde college | schepen | mogen de overledenen eeuwig rusten in een onverstoorde vrede. Met dank aan Dirk Ameye, Zedelgem voor deze vertaling.

⁴ J.J. GAILLIARD, *Inscriptions funéraires et monumentales de la Flandre occidentale avec des données historiques et généalogiques. Arrondissement de Bruges. T I, 2e p., Bruges. Eglise de Notre Dame, Brugge, Edw. Gailliard, 1866*

Toen we ook onze bijdrage in *Westhoek* 2015/2 erop nalazen (pp. 334-339) werd een en ander duidelijk: Elooi Masin (geb. 1509), die een lange loopbaan van 1540 tot 1575 had als schepen en burgemeester van het Westkwartier van het Brugse Vrije woonde te Brugge in de Kuiperstraat en overleed daar ook. De Kuiperstraat was op de parochie **St.-Jacob**. Hij werd dan ook in de Brugse *St.-Jacobskerk* begraven en wel voor het doksaal (de scheiding tussen koor en schip van de kerk). Het was dus in deze kerk en niet in de O.L.Vrouwkerk dat het schoeisel van de gelovigen de wapens op de grafsteen hebben uitgesleten.

We vinden zijn grafsteen en grafschrift dan ook vermeld in het originele handschrift van Ignace de Hooghe⁵ in zijn beschrijving van de *St.-Jacobskerk* (gemaakt ts. 1698 en 1709). De kopie hiervan door Mathias van Laerebeke (ca. 1763 – 1803) een kleine eeuw later vermeldt nog steeds de steen in de *St.-Jacobskerk*. J.J. GAILLIARD in 1866 vermeldt de steen *niet* in de O.L.Vrouwkerk, dus werd deze vermoedelijk na 1866 uit de vloer van de *St.-Jacobskerk* uitgebroken (bij de aanleg van een nieuwe vloer?) en ingemetseld in de buitenmuur van de O.L.Vrouwkerk.

Zoals het laatste deel van de tekst verhaalt ('*Deze steen ter gedachtenis van beiden, grootvader en grootmoeder, [en] eveneens [ter gedachtenis] van vader Elooi, heeft geplaatst en geschreven Joris Masin, schildknaap en ridder van het Gulden Spoor, van hetzelfde college schepen*') werd deze steen gemaakt in opdracht van en met een tekst opgesteld door Joris Masin (30.6.1594 – 20.10.1656) ter nagedachtenis van zijn grootouders Elooi sr. Masin (+ 1574) en Maria van der Burch en (terloops) van zijn vader Elooi jr. (1566-1612). Gezien Joris zichzelf '*van het zelfde college schepen*' noemt en hij pas voor het eerst in 1640 deel uitmaakte van dat schepencollege van het Brugse Vrije, dateert de steen dus zeker van na 1640. Maar hij noemt zich ook '*ridder van het Gulden Spoor*'. Hij had inderdaad bij patentbrieven van 15 april 1643 een titel van ridder verkregen. De steen zou dus gemaakt zijn in het tijdsinterval 1643-1656.

Helemaal foutloos is zijn tekst niet: zo is er het foute geboortjaar 1539 van zijn grootvader dat 1509 moet zijn en er staat ook spellingsfoutje in: *Georcius* ipv *Georgius*, allicht een verstrooidheid van de steenkapper. Is de fout in het jaartal ook op diens rekening te schrijven? Hij kan zich miskapt hebben, het slecht gelezen vanaf het briefje met de tekst door Joris opgesteld maar ook Joris zelf zou het slecht kunnen opgeschreven hebben... Wie zal het zeggen? Hoe dan ook, het is zeker niet de eerste fout in een opschrift in een Brugse kerk.⁶

⁵ (origineel) RAB, bibliotheek, E 68/6, f° 40; (kopie)SBB, handschrift de Hooghe, dl. III, p. 161.

⁶ Ook in de O.L.Vrouwkerk, niet ver daarvandaan maar binnen in de kerk, in een kapel in de noordelijke kooromgang bevindt zich een gedenksteen voor *Lodewiic de Baenst ruddere fs lodewiicx die staerf int jaer M.CCCC.XVVJ den v.sten dach van wedemaent* (+ 5.6.1496). Hij overleed evenwel al in 1494 ... Zie P. DONCHE, 'Lodewijk [II] de Baenst (+1494) en zijn epitaaf (1496)', in: *Biekorf*, (2012), nr. 1, pp. 75-87.